

Samisk barne-opdragelse

PUBLISERT 1. november 2004

Samiske barn oppdras med større frihet og færre regler enn norske barn. Omfanget av atferdsproblemer er det samme. Dette viser Anne Cecilie Javo, som disputerte for den medisinske doktorgraden ved Universitetet i Tromsø i fjor.

Studien tok utgangspunkt i normalbefolkningen i det samiske forvaltningsområdet i Finnmark. Foreldre til fireåringer født i tidsrommet 1991–1994 ble kontaktet på helsestasjonene ved barnas fire års kontroll, og deretter intervjuet om sine holdninger og praksis i oppdragelsen. I tillegg fylte hver av foreldrene ut et spørreskjema om barnets atferd. 321 foreldre til 191 barn deltok. Fire samiske foreldre ble i tillegg dybdeintervjuet.

Resultatene viste at dagens samiske barneoppdragelse skiller seg på vesentlige punkter fra den norske, og at mange trekk fra den tradisjonelle samiske oppdragelsesmåten fortsatt er til stede til tross for lang tids assimileringpolitikk. Især fant man forskjeller mellom de etniske gruppene når det gjaldt grad av frihet i oppdragelsen, og måtene man disiplinerte barna på. Samiske barn ble gitt større grad av autonomi og hadde færre regler å forholde seg til enn norske barn. Selvregulering når det gjaldt mat og søvn var mer vanlig. Å sove sammen med barnet var også en vanlig praksis, i motsetning til i de norske familiene. Metodene som ble brukt for å kontrollere barnets atferd var røffere og samtidig mer indirekte i samiske familier, med vekt på å lære barnet indre selvkontroll og å tåle motstand. Dybdeintervjuene av de samiske foreldrene viste at selvstendighet hos barnet var det viktigste oppdragelsesmålet.

Det var ingen forskjeller mellom de ulike etniske gruppene i området når det gjaldt type og grad av atferdsproblemer hos barna. I alle grupper var problemnivået lavt.

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 41, nummer 11, 2004, side